

**ЕДЕН ЗНАЧАЕН ЈУБИЛЕЈ ЗА МАКЕДОНСКАТА
ЕТНОГРАФИЈА: ТРКАЛЕЗНАТА МАСА „ПЕТАР ДРАГАНОВ –
СЛАВИСТ И МАКЕДОНИСТ“**

(по повод 130-годишнината од *Македонско-словенскиот зборник*)

Билјана Ристовска-Јосифовска

ЈНУ Институт за национална историја – Скопје

brjosifovska@yahoo.com

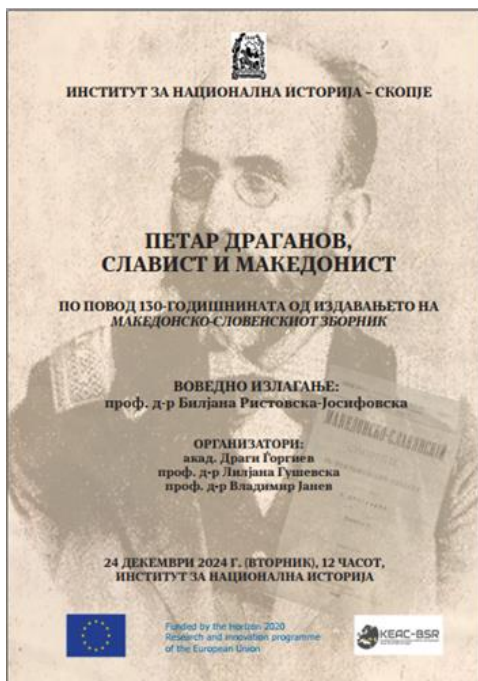
Историскиот напредок на поединецот и на народите е условен од: динамиката на движењето на луѓето, знаењата и идеите. И размената или преносот на знаење, од аспект на различноста на содржината и на влијанието, е важна движечка сила во историските процеси. Балканот отсекогаш бил арена на движења, промени, допири на различни култури и размена на добра, а Македонија била една од заедничките точки на балканските патишта на економските, културните и научните движења. Истражувањето на настани, пишани дела и личности (научници, писатели, преведувачи итн.), поврзани со размената на знаења и со развитокот на академските култури, беше тема на меѓународниот проект “Knowledge Exchange and Academic Cultures in the Humanities: Europe and the Black Sea Region, late 18th – 21st Centuries” (Размената на знаења и академските култури во областа на хуманистиката. Европа и Црноморскиот Регион 18–21 век)¹. Важен фокус на нашето истражување, во рамките на проектот, беа образовните и интелектуалните аспекти, контактите во науката, во образованието, и слично, како и размената на знаења преку: комуникација и економска активност, дистрибуцијата на занаетчиски производи во меѓународната трговија и позицијата на трговците и на занаетчиите.

Во тој контекст, дел од нашиот интерес во рамките на споменатиот проект беше и делото на Петар Драганов (1857 – 1928), по потекло Бугарин од Бесарабија, истакнат славист, којшто се пројавил како: филолог, етнограф, фолклорист, историчар, библиограф и педагог. Истражувањата на неговиот сестран академски профил водат низ студиите од областа на: русистиката, бугаристиката,

¹ Овој проект беше финансиски поддржан од Програмата за истражување и иновација на Европската Унија, со договор бр. 734645 (This project has received funding from the European Union’s Horizon 2020 research and innovation programme under grant agreement No. 734645). Раководител на македонскиот тим на овој мултиратерален проект беше проф. д-р Билјана Ристовска-Јосифовска.

украинистиката, бесарабистиката, романистиката, а несомнено и на македонистиката. За улогата на Драганов во размената на академски знаења, а во контекст на Македонија, најдобар пример е неговата дејност во времето на учителствувањето во егзархиската гимназија во Солун (1885–1887). Имено, врз основа на своите проучувања и на теренската работа во Македонија, Драганов ја подготвил тритомната *Македонска анџолоџија*, односно *Македонскословенски еџнографски, дијалектолошки, лингвистички и лексикографски зборник*. За жал, тој успеал да го објави само првиот том *Македонскословенски зборник со 9000 речник* (Санкт Петербург, 1894). Во него се содржи само материјалот со епските песни и тоа е првиот зборник на усно народно творештво со македонистичко видување, преглед на печатените трудови на македонски културно-литературни дејци, но и осврт врз туѓите антимакедонски пропаганди. Од овој зборник дознаваме и за содржината на следните два планирани и необјавени тома.

Речиси век по неговата смрт, а по повод 130 години од издавањето на *Македонскословенскиот зборник со 9000 речник* – едно од најзначајните етнографски студии за Македонија, се одржа Тркалезната маса „Петар Драганов – славист и македонист“ на 24 декември 2024 година, во Институтот за национална историја, со воведно излагање на проф. д-р Билјана Ристовска-Јосифовска.

Темата на Тркалезната маса беше дел од работата на споменатиот меѓународен проект, за уште еднаш да се осврнеме на делото на Драганов, како еден од најистакнатите странски македонисти, основоположник на македонистиката во Русија и претходник и современик на Крсте Мисирков. Истражувајќи ги Македонците, тој се искажал во прилог на нивната етнокултурна различност од другите балкански народи. Со својата самостојност во донесувањето на заклучоците, независно од сите притисоци и околности, како и со истрајноста на сопствените ставови, кои ги утврдувал низ опсежни и сериозни повеќестрани и сеопфатни истражувања, Драганов изградил академски профил со принципи, кои можат да служат за пример во научната етика.

По воведното излагање следеше научна дискусија, во која се приклучија, со свои видувања, и другите учесници и гости на тркалезната маса. За Драгановите истражувања на македонските дијалекти и за неговите анализи за македонскиот јазик, презентираше проф. д-р Лилјана Гушевска (македонист и културен историчар). Проф. д-р Зоранчо Малинов, пак, етнолог и фолклорист од Институтот за фолклор „Марко Цепенков“ – Скопје, даде своја научна оценка за значењето на Драганов како научник и посебно за неговиот *Славјанскомакедонскиот зборник*. Меѓу учесниците од истиот институт, свое видување даде и проф. д-р Јасминка Ристовска Пиличкова, додека, пак, акад. Драги Горгиев ја потенцираше улогата на Драганов како славист и македонист во интердисциплинарните истражувања. Од целата дискусија на оваа тркалезна маса произлезе заедничкото видување дека проучувањето на Петар Драганов и на неговото дело не е сè уште исцрпено и треба да се продолжат напорите за негова поголема афирмација во македонската и во странската научна мисла.

AN IMPORTANT ANNIVERSARY FOR THE MACEDONIAN ETHNOGRAPHY: ROUND TABLE “PETAR DRAGANOV - SLAVIST AND MACEDONIST”

(on the occasion of the 130th anniversary of the *Macedonian-slavic collection*)

Biljana Ristovska-Josifovska
Institute of National History – Skopje
brjosifovska@yahoo.com

Summary

The Round Table “Petar Draganov – Slavist and Macedonianist” (on the occasion of the 130th anniversary of the publication of the *Macedonian-Slavic Collection*) was held on 24 December 2024, at the Institute of National History, with the Introductory speech by Prof. Biljana Ristovska-Josifovska. The anniversary is especially important for the Macedonian ethnography studies, and Draganov was one of the most prominent foreign Macedonian scholars, the founder of Macedonian studies in Russia and the predecessor and contemporary of Krste

Misirkov. The best example of his role in the exchange of academic knowledge was his activity during his teaching career at the Exarchate Gymnasium in Thessaloniki (1885–1887). Based on his studies and fieldwork in Macedonia, Draganov prepared the three-volume *Macedonian Collection*, i.e. *Macedonian-Slavic Ethnographic, Dialectological, Literary and Lexicographic Collection*. Unfortunately, he managed to publish only the first volume, *Macedonian-Slavic Collection with an Added Dictionary* (Saint Petersburg, 1894). The discussion at the Round Table resulted in a common view that the study of Petar Draganov and his work has not yet been exhausted and efforts must continue for his greater affirmation in Macedonian and foreign scientific thought.